

ՀԱՆԴԵՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

Կամայ իւրաքանչիւր շրջանի 52 օրինակ է :
 Կտորագրութեան տեղն է՝ Պօլիս Զիւմպուլլիս խան
 Աշխան ապարան թիւ 47 :
 Դուրս երթալիք թերթից ծախքը առնուլին վրայ է :

Շրջանին գինը թղթադրամ դահեկան կանխիկ 100
 Մէկ թիւը » 2
 Կանուցման առիւթ » 3
 Անվճար նամակ չընդունուիր :

Թիւ 621 Ժ ՅԱՐԻ ՇՐՋԱՆ ԺԲ. 1878

ՀԱՐԱԹ 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Ա. Զ. Գ. Ա. ՅԻՆ

Հայկական խնդիրը ծագում առնելէն
 ի վեր կարգ մը երեսփոխանաց վրայ, Ազգա-
 յին ժողովոյ բացումը յետաձգելու ճիգ մը
 կը տեսնուէր, այժմ ալ տեսնելով որ կա-
 րեւորագոյն խնդիր մը չմնաց լուծելու, ելեր
 են ժողովին նիստերը դադարեցնել կուզեն,
 ինչպէս որ տեսնուեցաւ ժողովին վերջնական
 նիստին մէջ :

Այս կարգի երեսփոխանները՝ առանկ
 կտրմիք մը յայտնողներուն վերջին ծայր դէմ
 էին տակնց երկու առաքի առաջ, այնպէս որ
 երբ ժողովին դադարումը մէկ շարափ յե-
 տաձգուեր, Աստուած մի արասցէ՝ յեզունին
 չէր բռնուէր, բայց հիմայ պատշաճեւր մնա-
 ցեր են :

Ինչ է առար գաղտնիքը :

Սրդեօք իրաւ Ազգային Ժողովոյ մէջ
 բայի Պիւտճէյի խնդրէն՝ ուրիշ խնդիր չը
 մնաց լուծելիք :

Խորէն եզրակացաւ Լուսինեան, երկու
 նիստ առաջ խօսած ճառին մէջ, Ժողովին
 ուշադրութիւնը կը հրաւիրէր երեք կենսա-
 կան խնդրոց վրայ, որ ժողովը փոխանակ
 սին վէճերով իր անդին ժամուրդ կորսնցնե-
 լու, սոյն կենսական խնդիրներով զբաղի :
 Նոյն օրը ներկայ գտնուող բոլոր երեսփո-
 խանք ալ համալծեամբ ընդունեցին Նորին
 Սրբազնութեան ըրած այս առաջարկութիւնը :

Այն օրուրէն ի վեր գեռ ամիս մը չան-
 ցաւ, արդեօք ինչ հրաշք, գործուեցաւ, որ
 այժմ ելեր են այս ազգասէրները ժողովոյ
 նիստերը դադարեցնել կուզեն :

Այս ամենքը պարզապէս կ'ցուցնեն թէ
 Ազգային երեսփոխանաց մեծ մասը իմի ձու-
 լուած, ինչ տեսակ նպատակի կ'ծառայեն :

Թող Հայ Ժողովուրդը մեր երեսփոխանաց այս բնթացքին վրայ մեծ ցաւ չ'դրայ, վասն զի ըստ տաճկական առածին « Պէտքէ պաշտ պէտքէ թրաշ չօք պիւլէ » :

Ուշիւի վերջին խառնակութեանց տուրիւ ձերքակալեալ Ֆրենսզի վանտհայր Նիկողոս Եպիսկոպոս, Զօլագ Յարութիւն վարդապետ և Ղուկաս անուն ուրիշ անձ մը կիրակի առաւօտ Պոլիս հասան զինուորաց հրահրութեամբ և ուղղակի Ռստիկանութեան դուռը տարուելով բանտարկուեցան :

Ս. Պատրիարք Հայրը հեռուեալ օրը՝ ըստ Հայրենիքի անմիջապէս ռստիկանութեան վսեմ. Նախարարին երթալով և ըստ Մասիսի Նորին վսեմութեան գիր մը գրելով յաջողոր է զանոնք եղեռնագործաց բանտէն հանելով Մէհտէրհանէի բանտը փոխադրել տալու : Բայց չէ կրցեր յաջողոր, յատուկ թագրերով մը երկու Եպիսկոպոս Բ. Դուռը դրկելով, իր երաշխաւորութեամբը մէկ եպիսկոպոս մը ոչ թէ յանցանքէն ազատելու (եթէ իրօք յանցաւոր են նէ) այլ Պատրիարքարանի մէջ պահելու :

Միւս կողմանէ ալ այս Զօրեքչարթի սուր փունջի մէջ կարթացինք թէ՛ խիստ ծանր խտուրթիւններ կը քաշեն եղեր Ուշիւցի աղգայինք, մանաւանդ Ուշիւիյէն Մարաշ բերուած ատեննին Հայ կանայք և աղայք ճամբաները անտանելի չարչարանքներ կրեր են, և մէջերնուն յլի կին մը չարաչար դանակոծուելուն վրայ, վիժեք և շատ չանցած ինքն ալ ինկեր մնուեր է : Այս խեղճերը Մարաշ բերուելուն պատճառ է եղեր սրպէս զի բնտըռուող եւ փախտական սլլերնին լոնն իրենց բնտանեաց այս չարչարանքը, ու երեսն ելնեն :

Ռուսական բանակին մէջ համբաւաւոր հայազգի Աղէկսանդր վարչամեան զօրապետին եղբայրը Պ. Գրիգոր վարչամեան, որ այժմ Ահեօլու—Պուրկալի մէջ մաքսատան վերատեսչութեան պաշտօնը կը վարէ, տեղւոյն աղգայնոց փեմակին վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները կ'հաղորդէ, զոր մեք եւս հարկ կը համարիմք Պատրիարքարանի ուշադրութեանը յանձնել :

Սե ծովուն եղերքը (Ահեօլու Պուրկալ) անուն քաղաքին մէջ ունինք մի փառաւոր եկեղեցի Ս. Խաչ անունով, և եկեղեցւոյ մէջ ալ դպրոց մը, բայց ափսոս որ 30 օրէ ի վեր եկեղեցին քահանայ չունի և ոչ ալ դպրոցը վարժապետ կը գտնուի, 40 տուն Հայ կայ հոն բնիկ տեղացի, և 500 ի չափ ալ հայազգի բեռնակիրներ կը գտնուին, որոնք Ռուսիոյ բանակին մատակարար վարչութեանը համբարանոցներուն և մաքսատանաց մէջ կաշխատին : Անցեալ շրթիւսն մէջ Հայ բեռնակիր մը հիւանդանալով, իսկոյն եկեղեցի կը դիմեն որ քահանայն բերելով հաղորդութիւն տան յիշեալ հիւանդին : Եկեղեցին կերթան, կ'տեսնան որ քահանայ չկայ, իսկոյն Պուրկարաց եկեղեցիէն Պուրկար քահանայ մը կ'բերեն, որն որ դժկամակեղով ուր ուրեմն աղաչանքներէ և 150 դրշ մաքուր ստակ առնելէն վերջը՝ հաղորդութիւնը կուտայ և կը մեկնի : Հետեւեալ առաւօտուն հիւանդը կը մեռնի, դարձեալ Պուրկար քահանային կը դիմեն, որ դայ ննջեցեալը վերջնէ : Քահանայն կը պատասխանէ թէ՛ նա իւր կրօնակիցը չըլլալով, չիրնար թաղման արարողութիւնները կատարել, առանց հրամանի իւր մեծաւորին : Ննջեցելոյն աղգականներն յուսահատ իսկոյն կ'առնեն ննջեցեալը դերեղմանատուն տանելով կ'թաղեն : առանց քահանայի և կարգ կատարելու, ըսելով « Աստուած դատէ Հայոց աղգը և իր Պատրիարքարանը » :

Երկու երեք օր վերջը ննջեցելոյն աղ-

պահանները Հայոց Պատրիարքարանին բռն-
նած անհոգ անտարբեր ընթացքին վրայ
բարկանալով, ութը Հայազգի Պաշկարական
կրօնքն կ'ընդունին: Յիշեալ տեղացի Հայերն
ալ սկսեալ են իրենց զաւակները Պաշկարաց
դպրոցը դրկել: Եթէ տակաւին անհոգ մնայ
Պատրիարքարանը, տարակոյս չկայ թէ քիչ
ատենէն բոլոր Պաշկազգի Հայերն ալ Պաշ-
կարական կրօնքը պիտի ընդունին:

ԼԵՒԷ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Վարիկ հանրո՞ւ աչքը լոյս աղջիկդ ալ
նշանէր ես եղեր, իմացայ շատ ուրախացայ:

— Իրաւ անտնի բան մը կար ամա,
խըմէթ չէ եղեր, ես մնաց

— Քա ի՞նչու:

— Մանչուն գործին չհաւնեցայ:

— Ի՞նչ գործի մէջ է եղեր:

— Պանդան սարաֆ:

— Իշտէ աղէկ ա, տահա որ օրից կը
նայիս կոր:

— Աղէկ ամա, Պանքայի մարդու աղ-
ջիկ տալ իմ գործին չի գար, վաղը տալուս
պէս երկու ամիսէն ալ Ադինայի մէջ երթալ
վնտուելու է:

—

Ծօ՛ երրօրեայ, կրտէ բերանդի տանտէր մը
իր սպանաւորին: ատ ի՞նչ աղաւտ ձեռքերով
դէմն կուգաս, մարդուն սիրտը տակն ու վրայ
կընես կոր:

— Ի՞նչ ընեմ, աղաս, ստիտները տա-
հա ջուրը նստող թիշով բերելուն համար,
խաւթյով կերթանք կոր, կպտտաւիանէ:

—

Աղապար կերթան կոր միւսիս Ժան,
միմտտաիք խաղցող հրեշտակը անմեղու:

— Անդամ մը գացի անկէ ի վեր գա-
ցած չունիմ:

— Ի՞նչու:

— Ընպելիքները կոթ կուգան կոր անոր
համար:

—

Դեղագործի մը խանութը պառաւ կին
մը մտնելով:

— Ճանճմ աղա, սա ըրէչէթան շինէիր:

— Շատ աղէկ մարիկ, երկու սահաթէն
եկու տէ առ:

— Վո՛ւյ, մէյ մ'ալ կալու է, ի՞նչ է
քի առիւտար ուշ պիտի ըլլայ: չափուճախ
չինես նէ չըլլա՛ր:

— Շիշէ մը ջուրէ ամա, մէջը խոյնամիշ
ըլլալու բան կայ:

— Էյ քանի՞ բարայ տալու է:

— Մէկ ու կէս մէծիտիյէ պիտի տաս
մարիկ:

— Քա սա ի՞նչ կըսէ, մէկ ու կէս մէ-
ծիտիէ, հիմա անկարծակներու կուգամ, ան-
տար բարա չունիմ նէ:

— Մէջը քէօք մը կայ շատ սուղ է մա-
րիկ, տրամը 80 զրուշ է:

— Ըլալիքը ըսէ ճանմ աղա, 20 նոց
թուղթ մը հէքիմին տուի իշթէ 20 նոց թուղթ
մ'ալ ունիմ իլաճին համար պահեր եմ:

— Մէկ ու կէս մէծիտիէ պիտի տաս
մարիկ, հիշ պակաս չըլլար, ատ քաննոց
թուղթ բաժդ անունը քաննոց է վեց զրու-
շի տասպիլէ նէ ես չեմ առներ:

— Հապա ես քոտնը վեց զրուշի տեղ ա-
ռի նէ, դուն ի՞նչ կըսես խելքիդ եկեր է:

— Իմ խելքս տեղ նէ, դուն դնայ խել-
քիդ վրայ կարդացուր:

— Քա էյ ան քէօքք քիշ մը պակաս
գնես նէ չըլլա՛ր, ինչ ընեմ աղջիկս մեռցնե-
լու չեմ ես:

— Հիշ պակաս չինուիր, չըլլար, կու-
գէս նէ պաշխա խանութ տար:

— Քա ես որի՞ տանիմ հիմա, աղջիկը
անդին կմեռնի կոր:

— Դուն գիտես մարիկ, նայէ մամտայ

տէ անանկ, հէ՞մ ամէն էզաճիի քով չդանուիր,

— Վո՛ւյ աս ի՞նչ ծուռ էր գլխուս եկաւ.
ո՛ւրկէ դանամ՝ ես անտար բարան . . . պարէ
մութ լախ պէտք ալ չըլլայ . . . եւ չինէ տէ
եւ երկու սահմանէն կուգամ:

Դիմը դուրս ելլելէն վերջը դեղագործը
իր աշկերտին դառնալով:

— Եօ՛ շու՛ հանքնաքի պագալտան
պիր ամուճ արբա ալ տէ 12 ծնիւտ (100 տի-
րէմ) սու իլէ սօլիւճեօն օլտնագ, իչինէ պիր
պոյտայ տա սինէմէրի աթ:

— Սինէմէրիմիդաթ թիւքէնմիշ տիր:

— Ալ շու ծնուղը տա, քէօշտէքի
ազաէրտէն ծն բարայք շէյ ալ:

Գիրգոր աղա նէ՞ տալկըն տալկըն կիտե-
յօրսըն պիր շէյ մի վար:

— Պիր շէյ հօք սաղլք:

— Նէ՞ տիր սէօյլէ պագալըմ. ալլահ
քէրիմ տիր:

— Պրաք գարտաշ, իքի հաֆթա տրր
միտէմաէ պիր պէօհիւղիւրիւք վար, մէրաք
էթ տիւմ պէշ ալթը հէքիմէ կէօթէրտիւմ հէփ-
սի տէ պիրէր թիւրիւ շէյ սէօյլէտիլէր, պի-
րի կէօյիւս տիր տէտի, պիրի մանտալ, պիրի
գարաճիյէր իւֆիւնէթի տէտի, նէ՞ պիլէ-
յիմ պիր պիրինէ ոյմաղ շէյլէր, շիմաի օ
տրր տիւշիւնտիւյիւմ քի հանկըսընա ինանայըմ
տէ իլաճընը հտէյիւմ:

— Պու իսէ պիր շէյ տէյիլ, հէփօլմի
տէ քօնսօլթօյա չաղըր պիր կիւն, ծնլար իչ-
լէրլնտէ ուղաշըպ պիր գարար վէրիլէր:

— Էյի ամա, օ վէրտիքլէրի գարարա
նաօրը ինանմալը:

— Օնու պիլմէմ արթըք, օգառար ին-
ճէփիւնի արայան հիշ հաթթա օլմամալը:

Կարապետ աղա նաօրը, եաբուն իլէրի
կիտէյօրմու:

— Պրաք գարտաշ պիթ մէգինէ օղտալը
կիթ տի:

— Տօղրուսու չօք կիւղէլ օլաւօր տմ-
մա օ՛ պինտաւ կէօրէ՛ սօղաք գարաւը ու-
ֆաք տէյիլմի:

— Հազըն վար տմմա, նէ եարայըմ,
պապամ էօլաիւինտէ վաթիյէթ էթտի քի օղ-
լում նէ եաբարաւն եաք գարաւնը պէօյիւք
աշմա տէյի:

Իրիւ հոգի արճարանի մը մէջ հետեւեալ
խօսակցութիւնը կընէին:

— Պաշընք սաղ օլաւն, հաթթանըդա
սօնը սօնը պաշընք գուլթարամալը:

— Սիգ սաղ օլաւն, նէ՛ եափալըմ, ան-
նըմըլն եաքըսը պու իմիշ:

— Ճանըմ, նաւըլ շէյ պու, կէչն
հաֆթա սէօյլէտիւրիւ քի էյի տիր տէյի:

— Էֆէնտիւմ իքի այ տըր էյի քէօթիւ
կիտէյօր բար տէտիք, գարչտան ուսթա պիր
հէքիմ կէթ իրտիք քի պիր սաթ էվլէլ տ-
յաղա գալքսըն:

— Էյ, քիմի՞ կէթ իրտիւրիլ քի:

— Տիւ պիլմէգ ֆրէնկին պիրի, չօք մէթ
իթ տէլէր, իւք կիւնիւ սօրաուք քի նաօրը
աօթմօր հաթթամըլ էյի օլաւաք մը «օլա-
ժաք, օլաժաք» տէտի պիլաէրա հաթթա օլ-
աուք պիր տէ կիթտիքճէ տղըրաշաք էօլ-
աիւ, սօնրա կէնէ կէօաիւղիմիլաէ «աօթմօր
պու էօլաիւ» տէտիք իսէ, պիլէ շէօյլէ
եարալը, եա պէն աէմէտիւմ քի «էօլէժէք,
էօլէժէք» տէյի:

Նիկողոս աղա, իշխիտի՞ն մի, շու պիլմի՞
մահուա ալէփրաճի Գասպար տա էօլիւշ:

— Յէմէ, էյ ծնուն պիլէրճէ լիւալը
վար ըտը, քիմէ՞ գալտը:

— Ալահ բահմէթ էյլէսին, սաղլըղնա
պիլթիւն մէրասընը գօմիսիօն խանտաքի մէ-
րախօրարընա էլճաաղը ըլլայ փայ էթմիշ
տէյի իշխիտիւմ:

Մտտմաղէլ, ժաամաղէլ Մաթ իլտա, քօշ-

մա ճանրմ տուր աղըճըք, տնյեճէյիմ վար :

— Օֆ աման սէնտէ, աղշամ սապահ տրգամա տիւշմիւշսին, նէ՞ վար, նէ՞ խթէրսին :

— Մատմաղէլ կարեար ըսելիքներ ունիմ ձեզ :

— Էյ աման կիթ իշինէ, պէն գրաբարճա տղնամամ, իշիմ վար, սըմարլամա տիքիշէր վար, ատիէօ :

— Մատմաղէլ տուր, կիթ մէ, պիր տաղըդա տուր, պիր շէյ կէօթէրէճէյիմ, պիր շէյ վէրէճէյիմ սանա :

— Պաղայըմ նէ՞ տիր :

— « Վուալա, շէն տըմուաղէլ » սէնին իշին եարտըրտըմ պու ինճիլի մէտայլեօնը, 500 փրանքա տըր :

— Հայտէ կիթ ղէվղէկ սէնտէ, խամ շէյի պոնա աաեաաաաաա, պիշ Բանկալթի քըղընը, Էնայի տէյիլիզ, սէն կիթ տէօնու ֆրանսըղ կարսօնլարընա եութաուր :

Բաշայը դաշա՞ վէրիւօրսըն :

— Ալթմըշ պէշ կրուշ :

— Պէ հէյ մուպարէք, հիշ ինսաֆըն եօղ մը, 20 աեաղ բաշաեաաա ալթմըշ պէշ ղուրուշ իստէնիր մի :

— Սիզ նէ՞ վէրտիւիզ :

— Նէ՞ վէրէյիմ ալթմըշ պէշ գուրուշ իստէեօրսըն :

— Ալթմըշ պէշ կրուշ դա՞ բարա մօռէ, օն պէշ կրուշ թութմաղ :

— Առ դալէ Տօնիկ աղա, ասոնցմէ պան չարնուիր :

— Չէնէ քիշ մը միա օլսուն առնէլու է :

— Հիմա աղէկ միա ուրկէ պիտի կըտնաս չըլանէ աս գիշեր ձուկ առ տէ վաղը կառնէս միսը :

— Աղէկ ըսիր, հաճի ախպար, նասըլ եարտըն չընաքօրը :

— Հայ քրէյասնէ՞միսին, ինանրմըսըն :

պիր լաքըրտը եիրմիսէքիզ դուրուշ սէրմաեէսի վար օթուղ ղուրուշ վէրիւօրսըմ, շունաա իքի տօթլըք շէյ դալաը սալթըպ կիտէճէյիմ :

— Հաճի ախպար, կէլ շունու եիրմիսէ տօղրու ալալըմ :

— Օթուղ դուրուշ տէտիմ իսէ կէօղիւնէ չօղ մը կէօղիւքտիւ, օթուղ ղուրուշ տէտիին եէտի պուշուք ղուրուշ տըր, եէտի պուշուք ղուրուշ :

— Իշ կըսես Տօնիկ աղա առնէնք չառնէնք :

— Ես ինչ դիտնամ, ամեն բան կրակի գին է, աս ստակներուն պատճառա :

— Մինակ ստակները պատճառ բռնելու չէ, ամեն մարդ ալ արտն քէնտինէ խօզ կը խաղա կօր, հարցնողը ո՞վ, բնաբուողը ո՞վ :

Միւսիւ Բօլ, նէ՞ օ հայր օլա, եիւղիւնիւղիւ նէ՞ ֆէնա նշան էթմիշէր :

— Հա՞, տայըմըն չօնուղու ըսըրտըյըսը :

— Սնտօնիկ մի, ամմա եաբաըն հա, տահա օնուն տիշի եօգ քի ըսըրտըն :

— Էյ, ուղուն էթտին իշտէ :

— Աննաշըլտը, կէօրիւնիւշտէ պու չօնուղ վառնա մալի օլմալը :

Ոստիկանութեան զինուորները զինով մը ձերբակալելով, հաղարապետին կը ներկայացնեն, որն որ այս մարդը տեսնելուն պէս կըսէ :

— Այ օղսւլ, պունէ բերուշանլըք տըր իւսթ իւնտէ, պու դաշ տէֆա օլտու պուրայա կէլիօրսըն, պարէ վէրտիդին ճէլայի նագտիյէլէրի տէմի աճըմաեօրսըն :

— Նէ ետիայըմ էֆէնտիմ, էլիմտէ տէյիլ. էկեր հիմմէթ պուլուրուրաանըղ ճէղայի նագտիյէ էսամէսինտէ պիզի ապօնէ դայա էտին տէ, հիշ տէյիլ իսէ պարի վէրէճէք :

ճէղայի նագախյէմիդ պիր ազ հափիֆլէնսին ,
կը պատասխանէ գլնովը :

Օտարականին մէկը առջի օրը աւանակի
մը վրայ նստած կամուրջէն Ղալաթիա ան-
դած միջոցին կը հանէ 20 փարայ կուտայ կա-
մուրջի ստակ . ստակ հաւքողը քսաննայ բուլը
եա դարձնելով կըսէ :

— Պագսանա , իքի ղուրուշ վերէճէքսին :

— Նիշին :

— 20 փարայ սէսին իշին , ալթմըշ փա-
րայ տա էշէկ իշին :

— Զօգ շէյ . ստանալօլտա էշէկ պիղտէն
իթիպա՞րլը օլույօր . կը պատասխանէ :

Երկու գինեմուլ առտու մը մէկզմէկու
պատահելով :

— Ուտա երանոս , կըսէ մէկը միւսին
երգում բրի . ասկեց վերջը բնաւ օղի բե-
րանս չըպիտի առնեմ :

— Ատամ , վազ անցիր դուն ալ . ես
եա քեզի քանի գիտեմ նէ ամեն ատեն եր-
գում կընես չը խմելու համար , կէնէ իրիկ-
սընէ կը տեսնեմ որ ինէ առաջ թէղկեահին
զլուխը անցեր ես :

Ստեփան տղտ , էյի ըստթ կէլաինիդ ,
պէնտէ սիզի արայօրըտըմ :

— Նէ՞ վար , խայր օլա , միւսիւ չօրէն :

— Նեմցէ գումքանեաւընտա պիր իշ
պուլտում , սանտըքքեարլըք էիպի պիր շէյ ,
պանա քէֆիլ օլաճաքսընը :

— Աման , եաբամամ , եէմինլիլիմ , էվ-
լտըմա պիլէ քէֆիլ օլամամ :

— Ստեփան աղա , քըյմայըն պանա ,
սօնրա պու իշի քաջըմայետա սէպէպ օլաճաքսն :

— Նէ չարէ , քաչան իշ օլտուն սօնրա
պէն աքըմը քաչըրաճաք վաքթիմ հօգ :

Ժօլի , Ժօլի , քա Ժօլի , քա պաք կէլի
մի , Ժօլի . . . ո՞ւֆ աման , քա տուտու , նէ
եաբայըմ , քէօրէք կէլմէյօր :

— Պէն սանա էվտէ տէմէտիմ քի քայ-
թանը պօյնունաթաք տէյի :

— Օ՞ի տման սէնտէ , քայթանը թու-
թարսամ սըգըլընօրըմ :

— Էօյլէ իսէ , գէօրեյի էվտէ պըրա ,
քայըտըն :

— Հիշ էօյլէ շէյ մի օլո՞ւր , պու արա
կէնէ գըյաք մօտա տըր նէ :

Քա Սօֆիկ , աման , նէ՞ եաբայըմ , պօ-
թուման էօքճէսի գօթտու , եալաշ կիթ :

— Զափուքատըմ ալ , Ադապի էվէ աիւ-
շէլիմ , վազըթ փեք կէճ սիր :

— Քա եիւրիւյէմէյօրում , էրքէքլէր
այաքլաքըմա պագըյօրլա , շիմօի թօփալ
զանն էտէճէքլէր :

— Քա ճանըմ նիշին պու թէր ճէ էօք-
ճէլէրի եիւքսէք եաբալըտըն :

— Պէնիմ գապահաթը եօք , էօքճէնին
պօյու 20 սանթիմէթ րօ օլաճաք , մօտասը էօյլէ :

Միւսիւ Անթուան պիր վազըթտան պէրի
սէճէրէլի պիր սաչքըրան օլմուշում , նէ պը-
յըք գալտը , նէ սագալ , աճապա պիր իլաճ
պիլի՞րմիսին , չօք մերազ իտիեօթըմ , նէ իլաճ
էթտիմ իսէ պիր թիւրլիւ էօնիւնիւ ալա-
մատըմ :

— Ատամ սէնտէ պուտա մէրազ իտէճէք
շէյմի , էօյլէ պիր հիլլէթէ տիւչար օլմուշուն
քի , պիր պաշլըճա մէսարիֆտէն , գուրթար-
մըշ սէնի , աիւշիւնմէ , աիւշիւնմէ , հիշ աղըքը
«ըղըսը վա՞ր մը :

— Խայըր :

— Էօյլէ իսէ կիթ ըսհաթընա պագ ,
բարա վէրմէտէն , ուստուրա եաբաւընտան
իմանըմըղ աղլայօր պիլիմ :

ՀԱՐՑ — ՊԱՏԱՍԻԱՆԻ

Թագաւորներուն համար ի՞նչու շատ սուտ լուրեր կը լսուին :

— Շատ մարդու հետ չտեսնուելնուն համար :

Ժամանակաւ Երուսաղէմ գացողներուն մահտեսի կը կանչէին , հիմակուան մահտեսիները որո՞նք են :

— Էմին Էօնիւէն անցնող դարցողները :

Մեռնող մարդիկ ի՞նչու շատ կը փրնարուին :

— Չարիք գործելու այլ ևս անկարող ըլլալնուն համար :

Եւր շնացողները որո՞նք են :

— Պեխերնին ու մազերնին ներկողները :

Ծախած բաներնուն գինը ի՞նչոյ նէ ձայն չի հանող , վեր ելլէնէ շուտ մը խապարտուող էսնաֆները որո՞նք են :

— Էքմէքճի , խասապ :

Հիմակուան կնիկները էրիկնուն հետ ալրիկ ընելու համար ի՞նչ ընելու են :

— Ամենեկին ստակի խօսք բերաննին առնելու չեն :

ԸՆԴԱՐՉԱԿ

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԵՏՄ

ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆՁՆԵՐ

Արանց , Կանանց , Երեքոց , Տղայոց ,

Օրիորդաց եւ Գործարարներու

Գործոյս Մեծ Հեղինակը Տ. Գ. Ճէրրահեան (1) Էֆէնտի կարծես Առողջաբանութեան հարկաւոր գիտութեան համար յատուկ ձեռքով մ' օժտեալ է . անոնք որ զինքն ի մօտոյ և կանուխէն կը հասնան , քիչ գիտեն թէ նա երբ տակաւին արքունի բժշկական վարժարանին մէջ կ'աշակերտէր՝ անխնայ տախտակութեամբ և խիստ յաջողութեամբ իւր բժշկական դասերն աւանդէին զատ ժամանակ կը գտնէր Առողջաբանութեան ճիւղին վրայ առած դասերն ընդարձակելու և աւելի հմտութեամբ նոյն ճիւղին մէջ շարդանալու . իսկ աշակերտութեան չափանէն ելնելով բժշկութեան ասպարէզը մտնելէն վերջը՝ Առողջաբանութեան ճիւղին մէջ ունեցած յատուկ ճից և բուռն եռանդեան վրայ աւելնալով նաեւ իւր բժշկական արուեստին մատակարարած փորձառութիւնները՝ աւելի եւս կը քաղցրանար իրեն ոչն գիտութիւնը : Ուստի բուռն բազմանք մ'ունէր Առողջաբանութեան վերաբերեալ ճառօրէն ընդարձակ դասեր խօսիլ հասարակութեան առջև . ինչպէս որ սկսած ալ էր արդէն թէ՛ Ղալաթիոյ Անճնուէր բնկերութեան կիրականօրեայ վար-

(1) Հարկ կը համարուիք ազգարարել թէ Տ. Ճէրրահեաններն երկուք են . սոյն գործոյս Մեծ Հեղինակ Տեքմէօր Գ. Ճէրրահեանը պէտք չէ ըլլալ Տ. Կ. Ճէրրահեանի հետ :

ժարանին և թէ՛ ուրիշ մասնաւոր վարժարանաց մէջ խիստ յաջողութեամբ խօսիլ և ունինգիւրները դոհացնել . վերջապէս սիրելի եղած էր Մեծ. հեղինակին իւր բժշկական հմտութիւնն աւելի այս շահաւոր գիտութեան օգտին գործածել : Երբ ասկէց առաջ Առնաշու վանուց գիշերօթեայ վարժարանին բժիշկ կարգուելով նոյն վարժարանին մէջ Գաղղիերէն լեզուով կը շարունակէր իւր դասախօսութիւնը, փափաքելով որ համայն Հայ ազգին լսելի ըլլան իւր օգտակար դասերը սոյն գիտութեան մէջ իրեն առաջնորդ բռնելով երկելի առողջաբաններէն Պէքէաէլի, Միշէլ—Լէվի, Պուշիւի, Բուստի և այլոց սոյն հարկաւոր գիտութեան վերաբերեալ նշանաւոր գրուածքները, խիստ ընտիր դասաւորութեամբ և օգտակար պարսկախօսութեամբ նոյն Ս. վանուց տպարանէն ի լոյս կը հանէ Առողջաբանութիւն մը, որ համարձակ կըրնամք ըսել թէ տակաւին առաջին անգամն է որ կը տեսնուի Հայոց ազգին մէջ, թէ՛ ընդարձակութեամբը, թէ՛ կանոնաւոր դասաւորութեամբը և թէ՛ օգտակար պարսկախօսութեամբը : Փափաքելի է որ կենաց յարգը գիտցող ամեն հասակի և սեռի ազգայինք սոյն օգտակար դրքէն մէկ մէկ օրինակ ստանան իբրեւ առաջնորդ իւրեանց կենաց և ընթացից, զի ինչպէս յատնի է՝ հեղինակն աշխատած է ամեն սեռի և հասակի ազգայնոց օգտակար ընել զայն :

Հարկ կը համարիմք ազգարարել նաև սիրելի ազգայնոց, որ եթէ Մեծ. հեղինակին սոյն երկախօսութիւնն ըստ արժանւոյն ընդունելութիւն գտնէ, պատրաստ է իւր արդէն սկսած ընդարձակ և պատկերազարդ Անդամաղնութիւնն և կենդանաբանութիւնն ալ ի դուրս հանելով հրապարակ հանել :

Շնորհակալութիւն կը յայտնեմք Մեծ. հեղինակին, և իւր այս օգտակար աշխատասիրութեանց մէջ յարաւանութիւն կը մտղծեմք, փափաքելով միանգամայն որ իւր

կարեւոր և օգտակար երկասիրութիւնն ըստ արժանւոյն ընդունուին սիրելի ազգայնոցմէ :

Գործոյս ստուարութեանն համար հարկ սեպուած է երկու հատորի բաժնել զայն . որոյ առաջին հատորն արդէն հրապարակ ելած ըլլալով, երկրորդն ալ քիչ ատենէն պիտի երևի :

Կեդրոնատեղին է Մերձան փողոց դրամաճառ Պաղտասար աղայ Սրապեանի դրամունը . ասկէց զատ կը գտնուի նաև ամեն Հայ գրութեան առաջնորդ, թղթախաղիւն գին $3/4$ արծաթ մէծիտիէ . կազմուածն ալ կը գտնուի նաև Մերձան, նոյն Պաղտասար աղայի գրատունը :

ՄԱՄՈՒԼԻ ՎԱՐԳԱՊԵՏ

Արմաշու

ԱՐՈՒԵՍՏԱՐԱՆ

ԳԾԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԿԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Հանրածանօթ Հայազգի ճարտար նկարիչ Տեղամար Էֆէնտի Լնքսէրճեան, որ իւր ուսմունքն Բարիզի գեղարուեստից ճեմարանին մէջ ըրած է, այս անգամ Բերա Թագսիմ, Թալիմահանէին դիմացը վարիտէ չէլմեսի փողոց թիւ 55 տան երկրորդ յարկը՝ գլծագրութիւն և նկարչութիւն դաս տալու յատկացուցած է, զինքը տեսնել ուղղը ամեն օր կէս օրէն առաջ կրնայ գտնել :

Ուղսղին պատկերն ալ կը քաշէ :

ԽՄԲԱԳԻ ՏՆՕՐԷՆ

ԴԷՈՐԴ. Թ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ա. Մ. ԱՇՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ.

ՁԻԻՄՊԻԻԼԻԻ ԽԱՆ ԹԻԻ 47